

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din.
mesečno 15 Din; za mo-
zestvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 78.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti, hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Liubliana, torek 14. julija 1936

Cena posamezni
številki Din 1.50

Napoved urad- niških redukcij

Odkar se je začela v naši dr-
žavi po ustavitvi nemških repara-
cijskih plačil kompresija državnih
izdatkov, kakor se je tako lepo re-
klo z oficialnega mesta, je postala
napoved uradniških redukcij pred
sestavno novega državnega prora-
čuna skoraj reden pojav. To je
tudi razumljivo, ker kljub vsem
kompresijam državnih izdatkov,
ko so se ustavljale tudi najbolj po-
trebne investicije, vendar ni bilo
mogoče preprečiti, da ne bi osebni
izdatki skoraj redno prekoračili
po proračunu določenih zneskov.
Zato je naravno, če si je vsak fi-
nančni minister skušal pomagati z
uradniškimi redukcijami.

Prav tako naravno pa je, če je
javnost sprejela vsako napoved
uradniških redukcij z vedno več-
jim nezaupanjem. Kajti izkušnja
je pokazala, da se ni niti ena re-
dukcija uradniških mest izvedla
pravilno, temveč so bili od nje
vedno zadeti najpotrebnejši in
takšni, ki so v resnici dobro oprav-
ljali svojo službo. V ona gnezda,
ki so bila prenatrpana z nepo-
trebnimi uradniki, pa redukcija
navadno ni segla, ker ji je vhod
zapirala vsemogoča protekcija.
Posledica vsega tega je bila, da je
poslovanje onih uradov, ki so do-
bro delali, zaradi redukcij trpelo,
dočim oni uradi, kjer bi se mogla
redukcija izvršiti brez škode, niso
redukcij niti opazili. In tako je
kljub vsem redukcijam ostalo vse
pri starem, le da je vsako leto
nekaj dobrih moči prišlo ob kruh
in zaslužek. In zato sprejema jav-
nost po pravici vsako napoved
uradniških redukcij z nezaupa-
njem in zato ima javnost raje, da
se sploh opusti vsaka redukcija,
kakor pa da bi bili žrtve te reduk-
cije zopet oni, ki so brez vsake
protekcije, pa čeprav so še tako
zanesljivi in dobri delavci.

S tem pa seveda ne mislimo re-
či, da uradniške redukcije sploh
ne bi bile potrebne. Nasprotno, so
te redukcije prav zelo potrebne,
toda potrebno je jamstvo, da se
bodo tudi pravilno izvedle. Odlo-
čilen za izvedbo redukcij sme biti
samo interes službe, če so seveda
pri nas razmere že tako dozorele,
da sploh moremo po tem načelu
izvesti redukcije. Mi o tem prav
zelo dvomimo, ker vemo, da je pri
nas protekcija še zelo močna in
vplivna.

Ta protekcija pa je tem nevar-
nejša, ker je preveč uradništva
baš v centrali, kjer pa je tudi pro-
tekcija najmočnejša. Redukcija bi
se zato morala začeti v osrednjih
uradih, in sicer ne le pri najniž-
jih mestih, temveč tudi pri najviš-
jih. Prepričani smo, da bi se v tem
primeru kar avtomatično poeno-
stavila tudi vsa naša uprava, ker
pač višji potem ne bi mučili vseh
svojih podrejenih uradov in na-
meščencev s tako nepotrebnimi
pisarijami, kakor delajo to danes.
Pravilna redukcija uradništva je
v nujni zvezi z zboljšanjem naše
uprave, ker šele potem se bo z vsjo
jasnostjo videlo, na katerih mestih
je uradništva preveč in na katerih
premalo.

Zato pa je tudi čisto izključeno,
da bi se mogla pravilna redukcija
uradništva izvesti kar na mah z
enim proračunom. Za pravilno re-
dukcijo je treba časa, ker je treba
po vrsti pregledati vsak urad, nje-
gove naloge in njegovo poslovanje
in šele potem je mogoča objektiv-

na sodba, če je redukcija potrebna
ali ne.

Iz tega pa nujno sledi drugi po-
goj pravilne redukcije, da jo nam-
reč izvrše strokovnjaki, ki pozna-
jo naloge tega urada in ki vedo
tudi, kako ta urad ustreza potre-
bam ljudi. Zato je pritegniti k so-
odločevanju o uradniških redukcij-
jah tudi ljudi iz praktičnega živ-
ljenja in nikakor ne smejo biti
uradniške redukcije samo zadeva
naše birokracije. Če bo odločevala
ta, potem bo prizanešeno od re-
dukcije le ljudem, ki so najbolj
poslušni, ki slepo izvršujejo vsako
željo svojih višjih in katerim je ta
želja več kakor pa njih uradna
dolžnost. Na ta način se pač nik-
dar ne more doseči zboljšanje
uradniškega kadra.

Vsaka napovedana uradniška
redukcija pomeni vznemirjenje ti-
sočev in tisočev drž. nameščencev.
Kajti ne sme se pozabiti, da ni za-
sebnega podjetja, ki bi tako bru-
talno postopalo pri odpustu name-
ščencev, kakor to dela država. Sa-
mo drž. nameščencu se more pri-
petiti, da mu je z 31. marcom
služba odpovedana, 1. aprila pa ne
dobi niti pare plače! Danes, ko je
vse uradništvo zaradi nizkih plač
itak v skrajni bedi, je pač odveč,
da bi se razburjalo uradništvo še
z napovedjo uradniških redukcij.
Upravna služba se s tem pač ne
bo zboljšala.

Uradniške redukcije so pri nas
potrebne, ker res ni treba, da bi
bili možni takšni primeri, kakor

ga je navedel na zadnjem bano-
vinskem zasedanju dr. Breclj, ko
je bilo v invalidskem domu v Sur-
dulici 17 invalidov in 7 upravn-
ikov, od katerih pa je 6 živelo v
Beogradu, ker je bilo v domu pro-
stora le za enega upravnika. Tak-
šni primeri res niso potrebni in
če bi bilo dano jamstvo, da bi
uradniška redukcija odpravila sa-
mo takšne kričeče primere, potem
pač ni v Jugoslaviji objektivnega
človeka, ki ne bi takšno redukcijo
pozdravil. Dokler pa tega jamstva
ni, pa tudi ni nobenega jamstva,
da bodo redukcije pravilne in ko-
ristne, tako dolgo je tudi bolje, če
vse te redukcije izostanejo. Nima
smisla, da bi si prikrivali to res-
nico.

potrošnik Zenice država, od vseh
državnih ustanov pa so največji
odjemalec baš železnice.

Aktivnost bodočega dela Zenice
je torej odvisna od tega, koliko
bo mogla prodajati na leto želez-
nicam. Če pa bodo naše železnice
nabavljale njim potrebni material
v tujini, potem bo ostala tudi Ze-
nica brez naročil. Vse velike in
drage investicije za Zenico bodo
v tem primeru absolutno nerenta-
bilne.

Če se sedaj naroči v Nemčiji za
400 milijonov din železniškega ma-
teriala in če je že sedaj gotovo,
da se bo v enem letu od tega ma-
teriala porabilo samo za 100 mili-
jonov, potem je že jasno, da ne bi
bilo v Nemčiji naročiti železniške-
ga materiala za več ko kvečjem za
150 milijonov, ker bo najkasneje
v poldrugem letu razširjena Ze-
nica že v polnem obratovanju.
Vse ostale nabave za 250 mili-
jonov din je treba zato prihraniti za
Zenico ter s tem zagotoviti rent-
abilnost Zenice že v prvem letu.

Končno je treba pomisliti tudi
to, da železnice po nabavi ma-
teriala v vrednosti 400 milijonov
din ne bodo nekaj let imele no-
bene potrebe po novih dobavah.
Tako bi se moglo zgoditi, da bo-
mo imeli silno veliko železarno,
ki bi mogla razviti največjo de-
lavnost, ki pa bo stala, ker ne bo
imela zadostnih naročil, razen če
bo z denarjem davkoplačevalcev
uničevala zasebna podjetja, da bo-
do ta mesto nje ustavila obrato-
vanje. Na vsak način pa bi bila
izguba neizogibna.

Se je čas, da se vse te napake
preprečijo in mi apeliramo v zad-
njem trenutku, da odločilni krogi
ta tehtna opozorila tudi v polnem
obsegu upoštevajo.

Zaslužno priznanje

Trgovinsko-industrijska komora
v Zagrebu je v svoji plenarni seji
z dne 23. junija 1936 izvolila za
svojega dopisnega člana g. dr.
Frana Windischerja, generalnega
tajnika Zbornice za TOI v Ljub-
ljani v p. — K častnemu in zaslu-
ženemu priznanju naše iskrene
čestitke!

Českoslovaška rešila vpra- šanje čl. Feniksa

Na svoji zadnji seji pred letnimi
počitnicami je českoslovaška vlada
med drugimi vprašanji rešila tudi
vprašanje nadaljnega obratovanja
čsl. Feniksa, in sicer na tej podlagi:
Sanacija Feniksa se izvede na
ta način, da vse českoslovaške za-
varovalnice ustanove novo zavaroval-
nico, ki prevzame vse posle sta-
re Feniksa. Pri novi zavaroval-
nici bo udeležena tudi država. Sta-
re zavarovalnice Feniksa, ki ne
presejajo 10.000 Kč se izplačajo v
celoti, druge s sorazmernimi od-
pisi. Vse uradnike in nameščence
Feniksa prevzame nova zavaroval-
nica. Za kritje primanjkljaja bodo
dale zavarovalnice na leto 14 mili-
jonov Kč, država pa 6 milijonov,
in sicer skozi 50 let.

S tem je sanacija Feniksa na
Českoslovaškem izvedena in zava-
rovanci dobe vsi skoraj ves svoj
denar nazaj. Kdaj pa bo pri nas
urejena zadeva s Feniksom, ki bi
se pri nas mogla izvesti tudi mno-
go lažje, ker niso izgube jugoslo-
vanskega Feniksa niti primeroma
tako velike, ko českoslovaškega?
Saj dosega deficit čsl. Feniksa
700 milijonov Kč! Morda pa bi tu-
di nam mogel českoslovaški pri-
mer služiti kot vzor.

Pred definitivno rešitvijo kmetskih dolgov

Predvsem se bo skušala doseči likvidnost
denarnih zavodov

Že pred meseci smo objavili po
»Domoljubu« vest, da se prav re-
sno skuša doseči likvidnost denar-
nih zavodov v zvezi z rešitvijo
vprašanja kmetskih dolgov. Po in-
formacijah, ki smo jih prejeli od
dobro poučene strani te dni, more-
mo sporočiti, da so se prizadeva-
nja za ugodno rešitev tega vpra-
šanja vztrajno in tudi uspešno na-
daljevala, da se že vidijo obrisi
prve rešitve. Predvsem pa so ugo-
tovljena nekatera načela, po kate-
rih se mora reševati to vprašanje.
Tako se je spoznalo, da ni mo-
goče rešiti vprašanja kmetskih
dolgov zadovoljivo s predpisi, ki
se tičejo vse države. Razmere so
v posameznih pokrajinah tako raz-
lične, da je potrebna tudi za vsa-
ko pokrajino posebna rešitev. Sta-
ra resnica je, da ne igrajo meni-
ni dolgovi kmetov v dravski bano-
vini nobene posebne vloge, dočim
so v srbskih krajih baš menični
dolgovi kmetov najvažnejši. Zato
se bo skušala doseči rešitev vsega
vprašanja za vsako banovino po
posebnih načelih.

Posebno se je bavila z vpraša-
njem rešitve kmetskih dolgov Na-
rodna banka, ki je tudi zbrala ves
statistični material glede kmetskih
dolgov. Pred nekaj dnevi je uprav-
ni odbor Narodne banke o vsem
vprašanju razpravljala na posebni
seji in po seji je podal guverner
banke dr. Radosavljevič važno iz-
javo o načinu rešitve tega vpraša-
nja. Dejal je, da je vprašanje
kmetskih dolgov zlasti važno za
dosego likvidnosti denarnih zavo-
dov in zato bo Narodna banka gle-
dala tudi predvsem na to, da se
doseže normalno poslovanje denar-
nih zavodov. O tem vprašanju je
govoril tudi z zastopniki kr. vlade,
ki so mu izjavili, da je vlada trd-
no odločena, da reši vprašanje
kmetskih dolgov, kolikor se tiče
denarnih zavodov, in sicer v naj-
krajšem času.

Denarnim zavodom se bo dal
denar za njih dobra hipotekna po-
sojila. Na ta način bi dobili de-
narni zavodi plačanih približno
eno petino svojih hipoteknih poso-
jil. Potrebno jamstvo za ta denar
denarnim zavodom bi dala ev. tu-
di banovina, poleg jamstva, ki bi
jih dali denarni zavodi sami. Na
ta način bi mogli denarni zavodi
začeti v večjem obsegu z izplače-
vanjem vlog, kar bi zaupanje do

denarnih zavodov tako dvignilo,
da bi se dviganje vlog ne le usta-
vilo, temveč bi ljudje najbrže tudi
zopet začeli vlagati denar v de-
narne zavode.

Namera je torej, da se najprej
doseže likvidnost denarnih zavo-
dov ter jim omogoči zopet zaslu-
šek, da bi mogli denarni zavodi
začeti znova z dajanjem kreditov.
Na ta način bi se vse gospodarsko
življenje poživilo, kar bi znatno
tudi olajšalo vprašanje kmetske
razdolžitve. To bi se torej reše-
valo indirektno in pa čisto indi-
vidualno.

Še ta mesec bo najbrže na pod-
lagi teh načel izdelan že podroben
načrt in upati smemo, da se bo
vprašanje denarnih zavodov ven-
darle pomaknilo z mrtve točke.
Posebno važno je, da je prodrlo
spoznanje, da se more denarnim
zavodom pomagati le z denarjem,

ne pa s samimi papirnatimi pred-
pisi. Tudi vprašanje, kako dobiti
ta denar, je že v glavnem raz-
čiščeno.

Nujno pa je, da se ne pozabi še
eno vprašanje, to so blagovne ter-
jatve trgovcev. Za oživiljenje go-
spodarskega življenja je prav tako
važno ko likvidnost denarnih za-
vodov, da se obnove stari poslovni
odnošaji med trgovcem in kmeto-
valcem. Posebno sedaj pred žetvi-
jo je važno, da ima kmetovalec pri
trgovcu kredit, ker je od tega od-
visna tudi cena njegovih pridel-
kov. Naj se na to pri reševanju
kmetskih dolgov ne pozabi.

Kakor že omenjeno, je upravi-
čeno upanje, da bo v kratkem do-
sežena vsaj trdna podlaga za li-
kvidnost denarnih zavodov. S tem
pa smemo tudi upati, da se bo go-
spodarska depresija začela pola-
goma manjšati. Napoved o lepših
časih vendar ni brez vse podlage.

Zenica in nabava železniškega materiala

Naj se ne nabavlja v Nemčiji material,
ki ga bo mogla izdelovati Zenica

Z zadoščenjem moramo zabele-
žiti, da je tudi »Slovenec« nasto-
pil proti temu, da bi se izdelovali
v Zenici predmeti, ki jih že izde-
luje naša domača industrija. »Slo-
venec« je nastopil v tem pogledu
čisto konkretno in opozoril na zle
posledice, ki bi nastale zaradi
takšne napačne gospodarske poli-
tike za Jesenice in za ves naš Go-
renjski kot. Država naj skrbi le
za proizvodnjo, katero domača
podjetja ne zmorejo, ne pa da z
denarjem davkoplačevalcev kon-
kurira zdravim domačim podjet-
jem!

Kakor se na eni strani preveč
skrbi za Zenico, tako pa se, ka-
kor kaže članek »Jugoslovanskega
Lloyda«, skrbi na drugi strani za
Zenico premalo. V kratkem bo
namreč odpotovala posebna komi-
sija v Nemčijo, da tam sklene po-
godbo za dobavo železniškega ma-
teriala v vrednosti 400 milijonov
din. Tudi sporazum o načinu pla-
čila teh dobav je bil že dosežen in
so Nemci pristali na to, da se pla-
ča ta vsota v obrokih v sedmih

letih. Kakor piše »Jugoslov. Ku-
rir«, se bodo nabavile tračnice in
drugi material, s katerim se bodo
postopoma obnovile naše železni-
ške proge ter zgradile nove proge.
Ves ta material bi se uporabil v
štirih letih.

Ker pa bo železarna v Zenici
razširjena že prihodnje leto, na-
staja vprašanje, če je res potreb-
no, da se nabavijo tako velike ko-
ličine železniškega materiala v
Nemčiji. Železarna v Zenici se
vendar razširjuje baš zato, da bo
mogla dobavljati železniški ma-
terial, zlasti oni, ki se potrebuje na
progi. Kapaciteta razširjene Zeni-
ce bo poleg tega tako velika, da
bo mogla zadovoljiti ne samo vse
domače potrebe, temveč da bo
mogla tudi izvažati. (Drugo vpra-
šanje je, če bomo znali proizvo-
dnjo v Zenici in odjem v tujini tako
organizirati, da bomo na drugih
trgih tudi konkurenčni. Toda to
le mimogrede!) Od Zenice pa ne
bo kupoval niti naš domači svo-
bodni trg, ker ni prave potrošnje
za njene izdelke. Tako bo glavni

Trgovinsko-politična vprašanja

Referat gen. tajnika inž. Milana Suklieta na seji Zveze industrijev dne 7. t. m.

Med važnejšimi problemi so še vedno sankcije proti Italiji, oziroma likvidiranje sedanjega režima. Napoveduje se, da bodo sankcije s 15. julijem ukinjene. Medtem pa je dne 1. julija stopil v veljavo novi uvozni režim v Italiji, ki ugotovi, ako se bo v sedanji obliki izvrševal, bistveno vplivati na naše trgovinske odnose z Italijo, tudi če se odpravi režim sankcij. Italijanski uvozni režim uvaja kontrolno uvoza, katera se načeloma vrši na bazi 100%ne kompenzacije. Režim razlikuje med sankcionističnimi in nesankcionističnimi državami in hoče prvoimenovane države strožje tretirati. Izgledi za obnovo trgovinskih odnosov z Italijo tedaj niso ugodni, ako ne bo uspelo obenem z ukinitvijo sankcij uveljaviti načelo status quo pred uvedbo sankcij.

Kar se posebej tiče izvoza lesa iz Slovenije v Italijo, izgleda, da se mora vsa produkcija mehkega lesa organizirati v enotno izvozno organizacijo, ker drugače skoraj ne bo mogoče v večjem obsegu vršiti izvozne posle.

Zdi se, da se mora naša trgovinska politika preorientirati. Dne 25. junija je stopila v veljavo uredba o kontroli uvoza, ki pa ima vse bolj devizno-politični značaj nego trgovinsko-politični. Reklo se je, da se vsaj za prvi čas uvoz iz neklinirskih držav sploh ne bo dovoljeval in da je v tem pogledu kontrola uvoza takorekoč istovetna s prepovedjo uvoza. Dejansko so bile vse v prvem času vložene prošnje rešene negativno brez navedbe razlogov. Ker pa moramo nekatere važne surovine uvažati iz neklinirskih držav, se bo moral postopek kontrole uvoza le prilagoditi dejanskim potrebam.

Neupoštevanje potreb naše domače usnjarske industrije

Naša industrija je že dolgo zahtevala kontrolo uvoza kot trgovinsko-politični ukrep, ki naj bi preprečil, da se kupuje v inozemstvu za devize tako blago, ki se lahko nabavi v tuzemstvu. Tak ukrep je postal tem potrebniji, čim bolj se je pojavljala izraziti dumping Japonske, v zadnjih mesecih pa zlasti dumping Nemčije. V tem pogledu je posebno karakterističen primer z usnjem, ki je tem aktualnejši, ker oddaja ravno te dni vojno ministrstvo dobavo blizu 200 vagonov usnja za vojaške namene.

Dne 7. februarja je bila v Celju seja našega odseka usnjarske industrije. Na podlagi tam storjenih ugotovitev smo poročali ministrstvu za trgovino in industrijo in ga opozorili, da je po uveljavljanju sporazuma o plačilnem prometu z Nemčijo, ki je stopil v veljavo dne 15. januarja, nastala izredna situacija, ker so začeli Nemci v velikih količinah izvažati naše surove kože, dočim uvažajo izdelano usnje. Posledica izvoza surovih kož je bila nagel porast cen surovih kož. Nasprotno je za nekatere vrste usnja postala prodaja domačega izdelka skoro nemogoča, ker so nemške cene izdelanega usnja celo nižje, nego se pri nas plačuje surova koža za dotično usnje. Takrat smo predlagali, da se naj nujno prepove izvoz govejih in telečjih surovih kož ter po možnosti tudi uvoz izdelanega usnja. S temi predlogi nismo prodrli, marveč je bila kr. vlada proti njim popolnoma pasivna. Po izjavah naše usnjarske industrije so se dvignile cene surovih kož napram lanskemu letu za 40 do 50 odstotkov. Razumljivo je tedaj, da so se sorazmerno dvignile tudi cene usnja,

na katere vpliva še zvišanje davka na poslovni promet (pri uvozu surovih kož od 2 na 6,2% ter pri usnju od 6 na 7,5%). Za dobavo 48 vagonov usnja je bilo zato brezuspešno že pet licitacij. Ministrstvo za vojsko in mornarico je domačim producentom ponudilo določene cene za razne vrste usnja, na katere pa naša podjetja niso mogla pristati. Dne 25. junija je bila 6. licitacija za istih 48 vagonov. Na tej 6. licitaciji so domače tvornice oferirale enake cene kakor na 5. licitaciji. Odločitve še ni, zdi se pa, da bodo ponudbe morda vendar sprejete.

Dne 2. julija je bila 3. licitacija za dobavo 116 vagonov usnja. Licitacije so se udeležile 3 domače tovarne, inozemskih ponudnikov ni bilo. Naše tovarne so oferirale skupaj 76 vagonov, ker je dobavni rok za celotni kvantum prekratek. Ta primer je izredno ilustrativen, ker dokazuje, kako težko uspeva stara domača industrija, ki predeluje poljedelski pridelek in ki bi smela pričakovati, da jo kr. vlada podpira in da upošteva njene predloge in težnje.

Trgovinske pogodbe

V smeri preorientiranja naše trgovinske politike se je zaključila trgovinska pogodba z republiko Španijo, ki je stopila v veljavo dne 1. oz. 6. junija. Našo trgovinsko pogodbo s Turčijo je Turčija odpovedala in se bodo trgovinska pogajanja pričela neposredno po zasedanju Gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma. Trgovinska pogajanja z Grčijo so začasno prekinjena. Pričakovati moramo, da pridejo nove tendence do izražanja v sklepih Gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma. Istočasno gredo prizadevanja Male antante, ki se izražajo v projektu ustanovitve Trgovinske centrale Male antante, ki naj ima sedež v Pragi s poslovalnicama v Beogradu in Bukarešti, ki se naj kasneje pretvorita v samostojni oziroma koordinirani trgovinski centrali.

Prizad

Na naše trgovinske odnose z drugimi državami, v še večji meri pa na našo industrijsko delavnost, vplivajo tendence, katere uveljavlja naše kmetijsko ministrstvo v smeri zaščite in pospeševanja domače agrarne produkcije. Tukaj je v prvi vrsti omeniti obnovo žitnega režima, ki se naj izvaja po Privilegiranem društvu za izvoz zemeljskih proizvodov (Prizad). Po najnovejših vesteh je ministrski svet že dovolil kredit 250 milijonov za odkup pšenice po Prizadu.

Preskrba industrije s surovinami

Druga važna in značilna odredba je ureditev preskrbe industrije olja z oljaricami (oljnim semenjem). Dne 15. junija je bila v »Službenih novinah« objavljena »Uredba o snabdevanju industrije semenskog olja uljanim semenom«, ki je istega dne stopila v moč. Uredba predpisuje minimalne cene za odkup oljnih semen domače proizvodnje, katere cene veljajo kot minimalne tudi za nakup inozemskega semenja. Semenja se bodo uvažala izključno le po Prizadu. Tukaj gre za riskanten eksperiment v smeri načrtnega gospodarstva, pa prepuščamo predstavnikom industrije olja, da se izjavijo glede učinka te daleko-sežne odredbe.

Omenjamo še pravilnik za delovanje kontrolnega odbora pri ministrstvu za trgovino in industrijo za izvrševanje Uredbe o

preskrbi industrije semenskega olja z oljnim semenjem, ki je bil objavljen dne 23. junija in je z istim dnem stopil v veljavo. V 6članski odbor imenuje po enega člana minister za trgovino in industrijo, oziroma minister za kmetijstvo, dva predstavnika industrije imenuje naša Centrala industrijskih korporacij v Beogradu, dočim se dva člana kot predstavnika producentov oljnega semenja imenujeta po Glavni zadrugi zvezi, oziroma po Zemaljskem savezu zadruga za poljoprivredni kredit. V tej zvezi naj omenimo predlog direktorije Državnih fabrik svile v Novem Sadu, kateremu predlogu je dalo kmetijsko ministrstvo neko oficialnost, naj domače industrije, ki predelujejo umetno svilo, odkupijo — po ločenih cenah — domačo prirodno svilo.

Konferenca Saveza tekstilnih industrij, ki je bila v Beogradu dne 20. aprila, je soglasno izjavila, da je ta predlog nesprejemljiv. Konferenca je nasprotno predlagala, naj se podpira izvoz svilenih konov in polfabrikatov, proizvedenih v Drž. svilari v Novem Sadu, to pa iz donosa posebnega prispevka, ki bi se plačeval ob uvozu prediva iz prirodne in umetne svile ter ob uvozu izdelkov iz svile, iz car. tar. br. 326—333 in 335 do 339. Ta prispevek bi ne smel znašati več nego din 2— od kg. Prispevek bi se plačeval skozi 4 leta, v katerem roku naj se polagoma opusti gojenje svilene bube ter naj se poljedelci usmerijo v drugo rentabilnejšo vrsto kulture.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje?

Ne pretiravajte s poročili o velikanškem obisku Bleda

Že nekajkrat smo v našem listu nastopili proti grdi in škodljivi razvadi našega dnevnega časopisja, ki skoraj dosledno pretirava s svojimi poročili o obisku naših letoviških krajev. Seveda pa tudi o gmočnem uspehu, ki da so ga dosegli naši letoviški kraji. Tako so lani pisali kar o sto in sto milijonih, ki da so jih pustili tuji v naši državi, kljub temu pa vsi vemo, da še vedno preživlja naša hotelska industrija nad vse težke čase. Je pač žalostna resnica, da prihajajo k nam predvsem nepremožni tuji in da so naša letovišča kolikor toliko polna le zato, ker so najcenejša na svetu. Pri tako nizkih cenah pa je tudi zaslužek minimalen.

Sedaj so bile zopet objavljene v našem dnevnem tisku vesti, kako da je Bled prenapolnjen s tuji. Z ozirom na te vesti nam piše ugleden trgovec z dežele in naš naročnik naslednje:

Že nekajkrat sem bral v naših dnevnikih slavošpeve o velikanškem obisku Bleda. Ti slavošpevi nas trgovce in obrtnike na Bledu prav nič ne vesele, ker niso le brez podlage, temveč pomenijo še novo nevarnost, da jih bo davkarija uporabila za novo navijanje davkov.

V enem teh zadnjih poročil se pravi, da je Bled prenapolnjen s tuji, ker je na Bledu 1500 ljudi. Toda pomisliti je treba, da ima Bled udobno prostora za 2000 tujcev in da so bile tudi že sezone, ko je bilo toliko tujcev na Bledu. Takrat pa so ti tuji tudi več zapravili ko sedaj. Končno pa se tudi ne sme pozabiti, da se je letos sezona zaradi neugodnega vremena začela zelo pozno, kar bo tudi

Se važnejše in obsežnejše je

vprašanje obveznega odkupa domačega bombaža po naši bombažni industriji

Ministrstvo trgovine in industrije je proučilo to vprašanje, in je izračunalo, da bi se dobila zadostna sredstva z uvedbo prispevka v poseben fond, kateri prispevek bi se plačeval ob uvozu surovega bombaža in bombažnega prediva ter bombažnih tkanin, v višini 7 par po kg. Po sedanjem uvozu bi bil donos tega prispevka okoli 2 milij. 200.000 din, od katere vsote bi se porabilo din 1.400.000 za premije producentom domačega bombaža, ostanek din 800.000 pa za ustanovitev in vzdrževanje preizkusne postaje za bombaž, oziroma za pospeševanje produkcije bombaža. Ministrstvo za kmetijstvo je pred kratkim izdelalo načrt uredbe, ki predvideva prispevek v višini din 0-30 po kg uvoženega surovega bombaža in prediva — od tkanin bi se prispevek ne plačeval. Tako visok prispevek bi dejansko pomenil novo težko obremenitev naše tekstilne industrije v fiskalne svrhe, kajti za pospeševanje domače produkcije bombaža niso potrebna tako velika sredstva, in bi se ista uporabila v druge svrhe.

Stremljenje kmetijskega ministrstva, da industrija prispeva za pospeševanje domačega poljedelstva, osobito domače produkcije tehničnih rastlin in plodov, je sprič kritičnega položaja kmetijskega prebivalstva razumljivo. Dosedanje konference tudi dokazujejo, da je naša industrija pripravljena sodelovati v označeni smeri. Dotični ukrepi se pa ne smejo izdajati enostransko, brez zaslišanja industrije in brez upoštevanja njenih argumentov in predlogov, niti ne smejo iti — v fiskalne svrhe — preko cilja, kakor se je to zgodilo!

Politične vesti

Na dardanelski konferenci se ni prišlo do sporazuma. V pogajanja se je začelo vmešavati tudi rajhovsko časopisje, ki sviri Anglijo, da ne popusti glede ruskih predlogov. Anglija se nikakor ne sme pridružiti usodnim vojaškim paktom Francije in sovjetski revolucionarni in imperialistični politiki. Če bi se to zgodilo, potem bi bila Nemčija prisiljena, da poveča svoje vojno ladje v Severnem morju, da bi bila varna pred vsakim presenečenjem.

Med Hitlerjem in Sušnikom je bil dosežen sporazum, ki obsega te točke: Nemčija bo spoštovala samostojnost in neodvisnost Avstrije. Enako ne bo dopuščala Avstrija nobenega vmešavanja v nemške notranje zadeve. Avstrijski Hitlerjevi vstopijo v patriotsko fronto, ne prizna pa jih Avstrija kot samostojne stranke. Narodni socialisti bodo smeli izdajati tudi svoje liste, vendar pa bodo smeli propagirati samo načela, ki so v skladu z načeli patriotske fronte. Nemčija bo razpustila tako imenovane avstrijske legije, člani teh legij se morejo vrniti v Avstrijo, razen onih, ki so sprejeli nemško državljanstvo, kar je večina voditeljev storila. Avstrija bo izdala amnestijo za vse Hitlerjeve. V avstrijski zunanji politiki ostane rimski protokol še nadalje temelj avstrijske politike. Hitlerjevi dobe v avstrijski vladi dva zastopnika.

Oba nova Hitlerjevska ministra sta takoj po objavi sporazuma tudi bila imenovana. Edmund Gais-Horstenau je bil imenovan za ministra brez portfelja ter dodeljen zveznemu kancelarju in bo torej mogel kontrolirati avstrijsko notranjo politiko, za državnega podtajnika za zunanje zadeve pa je bil imenovan Guido Schmidt, ki bo kontroliral avstrijsko zunanjo politiko.

Zaradi doseženega sporazuma je zavladalo med avstrijskimi Hitlerjevi veliko veselje, ki so v proslavo svoje zmage ukazali svojim pristašem, da žažgo po vsej Avstriji kresove. Ti so povelje tudi takoj izvršili in številni kresovi po vsej Avstriji so pričali, kako silno močni so že v Avstriji Hitlerjevi.

Zelo pa so bili vznemirjeni zaradi doseženega sporazuma hajmverovci, ki čutijo, da so bili s sporazumom popolnoma odrinjeni. Takoj so poklicali kneza Starhemberga iz Rima, kjer je baš skušal od Mussolinija, da bi se ta zavzel za hajmverovce. Njegova intervencija pa je bila že prepozna.

Hitler in Sušnik se v kratkem sestane, da se v podrobnostih dogovorita glede bodočega nemško-avstrijskega sodelovanja.

Mussolini je brzojavno izrazil Sušniku svoje zadovoljstvo nad doseženim sporazumom med Nemčijo in Avstrijo. Italijanski listi pišejo, da je sedaj ustvarjen trikot Berlin—Rim—Dunaj ter Budapešta in da se bo na tej podlagi gradila bodoča srednje-evropska politika. Z doseženim sporazumom je odpravljena najtežja ovira za italijansko-nemško sodelovanje.

Angleški komentariji k novemu sporazumu pravijo, da se obnavlja predvojni nemški blok, da se uredi predvojni nemške sanje o nadvladi nad srednjo in južnovzhodno Evropo. Možnost je, da se bodo sedanjemu bloku štirih držav (Nemčija, Avstrija, Madjarska, Italija) pridružile še Poljska, Bolgarska in Finska. Ta blok držav bi bil ostro naperjen proti francosko-ruskemu bloku. Evropa bi bila tako razdeljena na dva tabora, podlaga za novo svetovno vojno bi bila ustvarjena.

Dočim je Francija mnenja, da je z odpravo sankcij ugasnil tudi sredozemski pakt, je Anglija nasprotnega mnenja in kljub vsem zahtevam Italije ne misli pakta odpovedati, temveč ga nasprotno še podaljšati.

Italija se ne udeleži niti dardanelske konference v Montreuxu niti locarnske v Bruslju, ker ni na obe konferenci povabljen tudi Nemčija. Nadalje zahteva Italija, da Anglija odpove sredozemski pakt varnosti z Jugoslavijo, Grško in Turčijo.

Mussolini namerava namesto obnove locarnske pogodbe, ki da se je izkazala že kot brez moči, predlagati uvedbo diktature štirih velelist: Nemčije, Francije, Anglije in Italije. Te velesile bi diktirale, kako se mora razvijati politika v Evropi.

Poljski zunanji minister Beck je odpotoval v Gdansk, kjer ostane tri dni, da posreduje med gdanskim senatom in komisarjem Zveze narodov Lesterjem.

Republika San Marino je kot prva država priznala aneksijo Etopije po Italiji. Sedaj bo ta aneksija vsekakor za vedno držala!

Nabava.

Nabava 20.000 kg bencina. Direktorja pošte v Ljubljani razpisuje prvo ofertno licitacijo za dobavo 20.000 kg mešanega bencina na dan 20. avgusta 1936.

Pogoji po Din 20 — v pisarni direktorije, Šv. Jakoba trg štev. 2/1 nadstr. soba štev. 41.

Denarstvo

Dinar je čvrst

Funt je pretekli teden padel na 238 in še je bilo več blaga, kakor pa kupcev. Preje je Narodna banka vzdrževala tečaj funta na 250 din, ker je hotela preprečiti, da bi padel dinar še niže. Dejansko se je tudi na svobodnem trgu plačeval dinar dražje. Sedaj pa je padel funt za 12 točk in ni izključeno, da bi padel še v večji meri. Če bi padel na 219, potem bi to pomenilo, da je tečaj dinarja v resnici enak tečaju dejanske devalvacije, to je ofic. tečaju z 28,5% primom. Nastaja vprašanje, ali bi bilo za naše gospodarstvo koristno, če bi se dinar v resnici v tej meri dvignil? Sedaj med izvozno sezono bi tak dvig v resnici ne bil ugoden, ker bi prevrgel vse kalkulacije izvoznikov. Za uvoznike bi sicer bil koristen, toda važnejše je, da se pospešuje izvoz ko uvoz. Zato je intervenirala Narodna banka v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani in vse ponujene funte kupovala po 238 din. Ta tečaj odgovarja tečaju dinarja v Curihu v višini 6'50 šv. fr. za 100 din, dočim se dejansko prodajajo v Curihu 100 din po 6'60 šv. fr. Dejanski tečaj šv. franka znaša torej 15'40 din, dočim znaša oficialni tečaj s primom le 14'28 din, torej je na svobodnem trgu šv. fr. še vedno za 1'12 din dražji. Razlika tečaja na svobodni in oficialni borzi se je torej zmanjšala. Za funt je preje znašala ta razlika 30 do 40 din, sedaj znaša le še 19 din. Padanje funta je tudi v zvezi s pričetkom izvozne sezone, ker tuji uvozniki hite, da nakupijo potrebne dinarje, ker vedo iz izkušnje, da so po žetvi dražji. Zato je ponudba tujih deviz narasla, kupcev pa manjka.

Tudi drugi tečaji so popustili na beograjski borzi. Berlin je popustil na 13'68, Dunaj pa je ohranil svoj tečaj na 8'80. Milan se je kupčeval v ponudbi po 320 din. Za klirinške nakaznice v lirah pa ni bilo kupcev.

Na beograjski borzi

Vrednostnih papirjev ni bilo pretekli teden posebnih izprememb. Vojna škoda je nekoliko popustila in notirala 365, ker je nastopil na borzi velik prodajalec vojne škode. Drugi papirji pa so v glavnem ohranili svoje tečaje. Ves promet na beograjski efektini borzi je znašal 4'3 (prejšnji teden 2'3) milijona din, od česar je odpadlo na vojno škodo 1.514.000 din.

Na svobodnem trgu so vsi tečaji nazadovali. Funt je popustil od 241 do 242 na 238, Pariz od 318 do 320 na 313—316, dolar od 48 do 48'25 na 47—47'40 in švicarski fr. od 15'75—15'85 na 15'45—15'55 dinarja.

Izprememba tečajev za mesec julij 1936.

G. minister za finance je izdal pod št. 32.280/VIII z dne 7. julija 1936 odločbo, po kateri se v zvezi z njegovo odločbo št. 30.080/VIII z dne 26. junija 1936 od dneva objave v »Službenih novinah« pa do 31. julija 1936 izpreminjajo naslednji obračunski tečaji vrednotnic:

1 angleški funt . . . din 235—
1 ameriški dolar . . . din 43'30
1 kanadski dolar . . . din 43'10
Št. 31.580/VIII. — Iz bančnega in valutnega oddelka ministrstva za finance v Beogradu.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. julija izkazuje te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Zlato v blagajni je ostalo neizpremenjeno na 1.473'6, zlato v tujini je naraslo za 1'6 na 58'8. **Devizna podloga** se je zmanjšala za 2'7 na 14'4.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so narasle za 9'1 na 481'8.

Pelikan terpentinovo milo za namakanje perila pa Radost peric

Vsota kovanega denarja je narasla za 5 na 410.
Menična posojila so se znižala za 0'3 na 1.353, lombardna pa so se povečala za 0'2 na 253.

Razna aktivna so se povečala za 4'2 na 599.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 13'6 na 4.819'8, obveznosti na pokaz pa so narasle za 26 na 1.641'6.

Razna pasiva so se povečala za 3'1 na 359'7.

Skupno zlato in devizno kritje se je zmanjšalo od 30'84% na 30'76%, samo zlato pa od 29'36 na 29'30%.

Češkoslovaško notranje posojilo za državno obrambo je doseglo velik uspeh. Samo zadnje dni je bilo podpisano posojilo za 900 milijonov Kč. Skupno je bilo podpisano za 2.700 milijonov Kč.

Potrjuje se vest, da išče Italija v Angliji posojilo. Angleške banke pa kažejo zelo malo volje, da bi to posojilo tudi dale. Predvsem so ne-

Trgovci izpolni dolžnost, če naroči prvič in poмага plasirati

zaupljive, ker Italija ne objavlja več podatkov o svoji denarni situaciji. Druge banke so zopet nejevoljne zaradi italijanskih valutnih omejitev. Tretje pravijo, da ni mogoče posoditi italijanskim bankam denar, ker so vse že dejansko vladne ustanove. Le če bi se trgovinski odnosi z Italijo zadovoljivo obnovili, bi bilo mogoče posojilo.

Čsl. Narodna banka objavlja, da je določen tečaj lire za prenakazila na novi konto italijanskega nacionalnega deviznega zavoda na podlagi 100 lir = 189'75 (prejšnji teden 189'60) Kč.

Francoska banka je znižala obrestno mero od 4 na 3 odstotke. Za lombardna posojila pa se bo v bodoče plačevalo mesto 5 samo 4% obresti.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo Dolničar & Richter LJUBLJANA

Vrhovno sodišče na Kubi je razveljavilo 1. 1930. sklenjeno zunanje posojilo predsednika Machada za izvrševanje javnih del v višini 80 milijonov dolarjev. Obresti Kuba že sedaj ni plačevala, posojilo pa bi moralo biti vrnjeno 1. 1945. Od razveljavitve posojila so prizadeali predvsem severnoameriški milijonarji.

Dr. Adolf Golia, tajnik Zveze industrijcev:

Razširitev pokojninskega zavarovanja na vso kraljevino Uvedba splošnega delavskega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt

Na zadnji seji uprave Zveze industrijcev je imel dr. Adolf Golia, tajnik Zveze industrijcev, naslednji referat.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je prejel v § 89 finančnega zakona za tekoče proračunsko leto pooblastilo, da sme razširiti pokojninsko zavarovanje nameščencev na ostale pokrajine države, kjer doslej tega zavarovanja še ni, odnosno se izvaja le za poedine gospodarske panoge, oziroma skupine nameščencev, nadalje da sme izvesti zavarovanje za onemoglost, starost in smrt po zakonu o zavarovanju delavcev bodisi za vse, bodisi za poedine gospodarske panoge. V smislu uvodne določbe navedenega zakonskega pooblastila naj se minister za socialno politiko posluži tega pooblastila tedaj, kadar misli, da dopuščajo to gospodarske razmere.

Gre torej za dve vprašanji, namreč: 1. za razširitev pokojninskega zavarovanja na vso kraljevino po zakonu o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ki se danes v splošnem izvaja le v Sloveniji in Dalmaciji, in 2. za uvedbo starostnega zavarovanja, ki je predvideno v zakonu o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922, a se je izvajanje te zavarovalne panoge z določbo § 209 cit. zakona in s kasnejšimi tozadevnimi določbami finančnih zakonov odložilo.

Kar se tiče vprašanja razširitve pokojninskega zavarovanja, se ne more priznati upravičenost ugovoru, da gospodarske razmere take razširitve ne dovoljujejo. Saj se izvaja ta panoga socialnega zavarovanja v Sloveniji in Dalmaciji že skozi desetletja, pa se gotovo ne more trditi, da bi bile gospodarske razmere v Sloveniji in Dalmaciji povoljšane nego v drugih delih države. V tem pogledu je naše načelno stališče povsem istovetno z načelnim stališčem nameščenskih organizacij v vsej državi. Pri izvedbi razširitve pokojninskega zavarovanja na ostale dele države pa bo treba gledati na to, da ostanejo že pridobljene kakor tudi pričakovane pravice dosedanjih zavarovancev povsem nedotaknjene. Pri tej priliki bi bilo še pripomniti, naj se v pokojninskem zavarovanju posveča večja pažnja preventivnemu zdravljenju zavarovancev v cilju, da se prepreči predčasni nastop onemoglosti, odnosno da se že onemoglim zava-

rovancem povrne sposobnost za delo. V to svrhu bi bilo želeli, da se pri nosilcih pokojninskega zavarovanja koncentrirajo tudi bolniško zavarovanje nameščencev, kar bi odgovarjalo tudi željam interesentov samih.

Proti uvedbi splošnega delavskega zavarovanja za iznemoglost, starost in smrt se morejo uveljavljati zgolj pomisleki gospodarskega značaja. Priznati se mora, da sedanjí čas ni baš najprikladnejši za uvedbo te nove panoge delavskega zavarovanja. Z ukrepi za pospeševanje gospodarske delavnosti ter za izboljšanje donosnosti pridobitnega dela naj se ustvarijo pogoji, da bo gospodarstvo zmoglo nova bremena, ki bodo zvezana z uvedbo tega zavarovanja. Del stroškov, in celo znaten del stroškov, za starostno zavarovanje bi se pa mogel kriti s prihranki v bolniški in neugodni panogi socialnega zavarovanja.

Konkretno imamo to v mislih: Naš zakon o zavarovanju delavcev ne predvideva absolutne karenčne dobe, temveč samo relativno karenčno dobo treh dni, kar pomeni, da prejme zavarovani delavec, ako traja bolezen dalj nego tri dni, bolniško podporo že od prvega dne bolezni dalje. Po vzgledu socialne zakonodaje drugih držav naj bi se z revizijo zakona predvidela absolutna karenčna doba najmanj dveh dni ali v skrajnem primeru vsaj enega dneva. Po določbah zakona o obratih ima oboleli delavec v primeru nezakriviljene bolezni ali nezgode pravico do plače od delodajalca za dobo največ enega tedna. Pri tem se obolelemu delavcu od plače ne smejo odtegniti oni zneski, katere prejme na podlagi bolniškega, odnosno nezgodnega zavarovanja. Tudi tu je potrebna reforma zakona v tem pravcu, da ima oboleli ali ponesrečeni delavec ali pravico do hranarine ali pa pravico do mezde, nikakor pa ne pravico do obojega.

Prihranki so možni tudi v neugodni zavarovalni panogi. Po našem zakonu ima ponesrečeni delavec pravico do rente, čim preseže zmanjšanje njegove sposobnosti za delo 10%. Ta odstotek bi se mogel zvišati na 25% ali vsaj na 20%, kakor velja to v raznih drugih ekonomsko in socialno naprednejših državah. Ako se izvedejo navedene reforme, katerim se tudi s stališča pravilno razumevane so-

cialne zaščite ne more ugovarjati, bi se že na ta način krila 2% skupnega v zakonu predvidenega 3% prispevka za starostno zavarovanje, tako da bi ostal nepokrit le še 1% skupnega, na delodajalca in delavca odpadajočega prispevka.

Končno bi pa bila tudi dolžnost države, da vsaj v začetni dobi prispeva k stroškom starostnega zavarovanja. Ako se v raznih drugih in tudi v gospodarsko šibkejših državah, kakor n. pr. v Bolgariji, prispeva v take svrhe iz sredstev državnega proračuna, se gotovo tudi pri nas taka zahteva ne more smatrati kot pretirana ali neizvedljiva. Iz navedenega sledi, da bi se moglo z dobro voljo in s spretno organizacijo izvesti splošno delavsko zavarovanje za onemoglost, starost in smrt brez posebnih in težkih bremen za naše gospodarstvo.

Stanje kliringov

V zadnjem času se je saldo naših terjatev proti Nemčiji stalno nižal, v tednu od 2. do 9. julija pa se je zopet zvišal, in sicer za 550.000 mark, da je saldo narasel na 20.250.000 mark. Zadnji izplačani avizo ima št. 10.097 z dne 27. julija 1935. Pa še to plačilo se je izvršilo že pred enim mesecem. Naš saldo s Turčijo se je povečal za 121.000 na 998.000 francoskih frankov.

Naš aktivni saldo z Italijo pa se je zmanjšal za 120.000 lir na 41 milijonov lir.

Saldo grško-jugoslovanskih bonov v obtoku je znašal dne 1. julija 42,3 milijona drahem, saldo naših blokiranih terjatev pri Grški banki pa istega dne 41,6 milijona dinarjev.

Pred obrtnim davčnim odborom

se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za naslednje pridobitne stroke:

dne 27. julija 1936 ob ¼9. uri čevljarji,
dne 28. julija 1936 ob ¼9. uri krojači,
dne 29. julija 1936 ob ¼9. uri šivilje,
dne 30. julija 1936 ob ¼9. uri brivci, pleskarji, babice,
dne 31. julija 1936 ob ¼9. uri pečarji, krovec, vodnjakarji, krznarji, tkalci, klobočarji, knjigovezi,

kartonaža, fotografii, urarji, zlatarji, pasarji, male modistinje, pletilje, vezilje,

dne 1. avgusta ob ¼9. uri mizarji in ostala lesna stroka.

Seznami davčnih zavezancev teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni Mestnega poglavarstva od 13. do 20. julija 1936.

Zunanja trgovina

Prva poskusna pošiljka goveje živine v Nemčijo

Kakor znano so dovolili Nemci posebne kontingente za naše govedo. Sedaj se odpošilja prva poskusna pošiljka 1000 goved v Nemčijo. Cene so franko Bodenbach 5'50 do 7'50 din, kar bi pomenilo ceno 3'50—6 din pri nas doma. Povpraševanje po goveji živini je sedaj v Nemčiji naraslo. Če bo poskusna pošiljka imela uspeh, potem bomo mogli velik del svojega viška živine spraviti na nemški trg. Sporazum glede prve pošiljke je bil dosežen z nemškim živinskim uradom, potrdilo ga pa je tudi nemško gospodarsko ministrstvo. V Beogradu so zelo optimistični glede nadaljnjega razvoja našega izvoza goveje živine v Nemčijo.

Izvoz jajc v Španijo

Po novi trgovinski pogodbi s Španijo moremo letos izvoziti v Španijo 20.000, drugo leto pa 25 tisoč stotov jajc. Ker se je izvoz že začel, zahtevajo španske oblasti potrdilo, da niso jajca okužena. Kmetijsko ministrstvo je zato dalo vsem pristojnim veterinarskim oblastem nalog, da izdajajo ta potrdila.

Vse srednje-evropske podonavske paroplovne družbe so sklenile kartel za izvoz pšenice iz Jugoslavije, Bolgarske, Madjarske in Romunije. Vse družbe bodo imele enotne prevozne tarife.

Poljska vlada je kupila 100.000 kilogramov najfinejšega hercegovskega tobaka.

Avstrija je letos v juniju izvozila 11.934 vagonov lesa, lani pa 11.640. Izvoz avstrijskega lesa v Češkoslovaško se je dvignil od 68 na 255 vagonov.

Francoska kovinska industrija bo povišala zaradi uvedbe 40urnega tednika cene na francoskem trgu za 12 do 13%.

Uvoz švice je v prvem polletju padel v primeri z lani od 622,2 na 541,9 milijona šv. fr., izvoz pa od 402,1 na 396,2 milijona šv. fr. Ker je uvoz v znatno večji meri nazadoval, se je zmanjšala pasivnost trgovinske bilance od 220,8 na 145,7 milijona šv. frankov.

Nemška žetev žita bo znašala približno 24 milijonov, za 1,8 milijona ton več ko lani. Nemčiji zato letos ne bo treba uvoziti ne pšenice in ne rži.

U. S. A. je poslala v Italijo letalske motorje v vrednosti 137.000 dolarjev. To je prva pošiljka vojnega materiala iz U. S. A. v Italijo po odpravi sankcij.

General Motors Corp., največja ameriška avtomobilska tvornica je prodala letos v prvem polletju 1.170.170 avtomobilov in s tem dosegla zopet rekordno višino iz leta 1929.

Trgovinska vojna med Avstralijo in Japonsko se je poostрила in je uvedla Avstralija za 38 različnih japonskih predmetov dolžnost posebnih uvoznih licenc.

Stanje čsl. kliringov

Zaradi številnega obiska češkoslovaških turistov v Avstriji je postala Češkoslovaška nakrat proti Avstriji visoko pasivna. Pasivni saldo Češkoslovaške je dosegel 24 milijonov šilingov. Ker je turistični promet z Avstrijo pogodbeno urejen, ne bo mogoče ta pasivni saldo v kratkem znižati.

Proti drugim državam je bila Češkoslovaška aktivna in se je aktivni saldo proti Nemčiji znižal (od 15. junija) od 28 na 27,3 milij. mark, proti Italiji se je zvišal od 27,4 na 28 milijonov lir, proti Jugoslaviji se je znižal od 140,2 na 137,7, proti Grčiji se je povečal od 46,5 na 53, Bolgarski se je znižal od 5,3 na 3,5 in proti Turčiji se je povečal od 85,8 na 87,3 milij. Kč.

Izvoz lesa

Referat tajnika Danila Goriupa na zadnji seji uprave Zveze industrijcev

Naše lesno gospodarstvo se nahaja še vedno v izredno težkem položaju. Vsa prizadevanja, da bi se za italijanski lesni trg, katerega smo izgubili zbog izvajanja sankcij proti Italiji, našlo enakovredno nadomestilo, so ostala brezuspešna, in naš izvoz lesa nazaduje od meseca do meseca. Najtežje so pri tem prizadeta podjetja v Sloveniji, ki niso finančno zadosti močna, da bi se udeleževala pri izvozu v čezmorske države. V kolikor se izvažajo sedaj les iz naše države v Severno Afriko, Levanto in Južno Ameriko, so udeležene na izvozu le velike tvrdke v Bosni, V Palestino gredo le manjše količine lesa za zaboje, v Grčiji in Španiji pa so plačilni pogoji tako neugodni in se izvršujejo plačila s takšnim zakasnenjem, da manjša lesna podjetja tudi za te dobave ne pridejo v poštev, ker ne morejo kreditirati prodanega blaga za pol leta in več.

Radi ostre konkurence romunskega, poljskega in ruskega lesa so cene v vseh državah ob Sredozemskem morju popustile in morejo v teh deželah uspeti le ona domača podjetja, ki imajo stare trgovske zveze in ki morejo dobavljati velike količine prvovrstnega blaga. Slične so razmere na angleškem trgu, kjer prevladujejo nordijske države in so zahtevale glede kvalitete še strožje, tako da more izvažati v to državo zaenkrat le državno podjetje »Shipac«, ki ima izredno lepo blago.

Nekoliko ugodnejše so razmere na trgu s trdim lesom. V poslednjem času je uspelo nekaterim podjetjem plasirati večje količine bukvine v Angliji in Holandiji. Število teh trdk pa je omejeno, ker se more izvažati le prvovrstno parjeno blago in večina podjetij, nima za to potrebnih parilnih priprav. Tudi se zahtevajo specialne dimenzije v angleških merah, za katere naš les ni rezan.

Še vedno so prevozní stroški do naših luk previsoki, kar pobi predvsem konkurenčno sposobnost slovenskih trdk, ki morejo le preko Sušaka v inozemstvo.

Izvoz našega lesa v Italijo, kamor je bila naša lesna trgovina v prvi vrsti usmerjena, je znašal v prvih štirih mesecih tekočega leta komaj desetino izvoza v istem razdobju leta 1935., in še ta les so izvozila podjetja iz Bosne, ki so imela baje blago še pred uvedbo sankcij vnaprej plačano.

Izgledi za bodočnost so na italijanskem trgu za naš les zelo slabi. Italijanska vlada uvaja dirigirano gospodarstvo in iniciativa posameznika je v trgovini z ino-

zemstvom skrajno omejena. Pričakovati moramo, da bo italijanska vlada države, ki se niso priključile sankcijam, protežirala in jim nudila čimvečje ugodnosti pri uvozu njih izdelkov. Ker hoče Italija izenačiti svojo trgovinsko bilanco s posameznimi državami, bo naš izvoz v Italijo vsekakor znatno nazadoval in to predvsem na škodo našega lesnega izvoza.

Če si hočemo zagotoviti na italijanskem trgu primerno mesto za naš les, bo treba brezpogojno izvesti organizacijo in kontrolo izvoza lesa pod nadzorstvom države, ker bodo sicer lesni izvozniki napravili italijanski državni uvozni organizaciji brez moči. Naša dosedanja prizadevanja, da se s pomočjo Centralnega odbora drvarske privrede izvede organizacija in kontrola izvoza lesa niso zbog odpora velikih lesnih trdk v savski banovini uspela. Iniciativo mora v tem vprašanju prevzeti

zato država, ki bo edina mogla z ozirom na divergentne interese posameznih skupin izvesti potrebne ukrepe.

Za lesne tvrdke v dravski banovini je posebne važnosti likvidacija zneskov, katere so plačale italijanske tvrdke za dobavljeno blago po 18. novembru 1935. Zbog nazadovanja izvozne trgovine ne razpolagajo podjetja več z denarnimi sredstvi, ki so potrebna za vzdrževanje obratov in bi edino likvidacija blokiranih italijanskih terjatev mogla omiliti položaj. Zato bi morala Narodna banka dovoljevati podjetjem lombardna posojila po nizki obrestni meri na zneske, katere so italijanski kupci po obvestilih italijanskih zavodov pri njih vplačali za račun domačega lesnega izvoznika. To more Narodna banka tem lažje izvesti, ker se bodo sankcije napravili Italiji ipak v kratkem ukinile.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 16. julija ponudbe za dobavo vrvi za merjenje dolžine in 300 m³ drobnega peska; do dne 23. julija za dobavo 50 m svinčenih cec, 160 hrastovih debel in marmornatih plošč.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do dne 16. julija ponudbe za dobavo železne pocinkane žice, svinčenih cevi in vijakov.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do dne 22. julija ponudbe za dobavo 1.500 kg tehnične solne kisline, električnega aparata za spajanje trčnih žag, spajalne paste in spajalne pločevine, raznih žag in drugo orodje, gonilnega jermena ter raznega tesnilnega materiala.

LICITACIJE

Dne 16. julija bo pri direkciji šum kr. Jugoslavije v Ljubljani ofertna licitacija za prodajo večje množine mehkega tehnično porabnega lesa in bukovih drv v področju šumske uprave Bohinjska Bistrica.

Dne 24. julija bo pri direkciji drž. rudarskih preduzeč v Sarajevu ofertna licitacija za vzidanje parnega kotla sistema »Steinmüller«.

Dne 27. julija bo pri Štabu granične trupe v Skoplju ofertna licitacija za dobavo 15.000 kg pocinkane telefonske žice, in dne 30. julija pa za dobavo 1.000 telefonskih elementov.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu

Dr. Maček je izjavil, da se bo njegova skupina udeležila občinskih volitev, pa naj bodo te javne ali tajne.

Prof. Jelašič, tajnik dr. Mačkove politične pisarne, je objavil v »Hrvatskem dnevniku« članek, v katerem pravi, da ni med bivšo HSS in SDS nobenih nesoglasij, da pa se še ni dosegla niti podobna soglasnost z združenjo opozicijo in zlasti ne glede hrvatskega vprašanja.

Glasilo stranke dr. Hodjere »Borba« je objavila uvodnik, v katerem pravi, da bo stranka ostala samostojna in da se ne bo priključila JNS, pa čeprav je bil izvoljen za predsednika stranke

Titulescu je poročal kralju Karolu v štiriurni avdienci o diplomatskih dogodkih ter o svojem nastopu proti angleški dvorezni politiki na dardanelski konferenci. Zdi se, da je položaj Titulesca zopet utrjen.

Za predsednika romunske liberalne stranke je bil izvoljen Constantin Bratianu, za generalnega tajnika pa ministrski predsednik Tatarescu, ki je s tem določen za Bratianovega naslednika.

Belgijski ministrski predsednik Van Zeeland je izjavil, da se je v Ženevi bližala vojna nevarnost z orjaškimi koraki, da pa še vedno obstoje sredstva, da se katastrofa prepreči.

Winston Churchill je izjavil na shodu konservativcev, da je Nemčija v preteklem letu izdala za oboroževanje vsoto, ki je ekvivalentna 800 milijonom funtov.

V francoskem parlamentu je bila precej burna razprava, ker je Francija dala Rusiji in Češkoslovaški najnovejši model protiletalskega kanona, ki odda 800 strelcev v minuti.

Češkoslovaška je izdala uredbu o obveznem posredovanju dela. Vsako podjetje mora v 24 urah javiti vsako prazno mesto. Za vse družbe posreduje posredovalni urad, zasebne posredovalnice pa se odpravijo. Vendar pa podjetja niso dolžna postaviti osebe, ki jih pošlje urad.

Italija je zahtevala, da morajo vsa poslaništva v Adis Abebi odpraviti svoje radijske sprejemne in oddajne postaje. Angleški poslanik je to zahtevo v soglasju s svojo vlado odklonil. Tudi ameriška vlada je zaradi te italijanske zahteve zelo nejevoljna.

Francoski vojni minister je izjavil, da bi veljalo podpravljenje industriji, ki delajo le za vojaške namene, kvečjemu eno milijardo frankov. Drugih tvornic vlada ne bi podpravljal, temveč bi samo bila v njih soudeležena.

»Le Peuple« piše z ozirom na zadnje uspešne napade etiopskih gerilskih čet na italijanske čete, da je bila v Ženevi etiopska vojska mnogo lažje končana, kakor pa bo končana v Etiopiji. Tudi drugi francoski listi pišejo zelo malo ugodno o položaju Italije v Etiopiji. Tako pravi »L'Oeuvre«, da bo morala Italija še dolgo vzdržati v Etiopiji sedanjo armado v višini 400.000 mož in da bo morala poslati tej vojski na pomoč še 100 tisoč mož v Afriko. Vrednost italijanskega zavezništva da se je zato zelo zmanjšala.

Število brezposelnih je v Nemčiji po uradnih podatkih padlo na 1.315.000, to je za pol milijona manj kakor pred enim letom.

Meso se bo smelo s 16. julijem (po ukinjenju sankcij) prodajati v Italiji vsak dan, torej tudi v torkih in sredo, kar je bilo dosedaj prepovedano.

V Združenih državah Sev. Amerike vlada silna vročina in je kazal termometer v senci 45 stopinj Celzija. Samo v New Yorku je umrlo za solnčarico okoli 150 ljudi, v vsej državi pa okoli 400. Vsa žitna polja so požgana, kar pa je od vročine ostalo, so požrle kobilice, ki so se pojavile v silnih rojih. Škoda je velikanska, posebno še, ker so se začeli silni gozdni požari. Zaradi suše je že poskočila cena pšenice za 20 centov za bušelj.

Angleški vojni bombarder je padel v bližini libijske meje. Osem mož posadke je izgubilo pri tem življenje.

Tržna poročila

Z zagrebškega živilskega trga

Zagrebški trgi so naravnost preplavljeni z najrazličnejšimi žvili, zlasti s sadjem in povrtnino. Zato se prodaja vse tudi po nizkih cenah. Povrtina se plačuje povprečno po 1 do 3 din kg, domače in novosadske paradiznike plačujejo po 3 do 4 din kg. Tudi sadja je mnogo. Ribezelj se prodaja po 3 din kg, po isti ceni tudi maline. Te dni je prišla na zagrebški trg večja količina dalmatinskega grozdja, ki se je prodajalo po 30 din kg. Zelo mnogo je na trgu breskev in marelic. Breskve se prodajajo po 4 do 10 din, marelice po 3 do 6 din, hruške po 2 do 4 in mlada jabolka tudi po 2 do 4 din za kg. Prve dinje, ki so jih prinesli na trg bolgarski vrtnarji in ki so prišle iz Vojvodine, se prodajajo po 8 do 10 din. Fige se še nadalje prodajajo po 4 do 6 din.

Na mesnem trgu ni nobenih izprememb, edino jagnjetina je padla v ceni ter se prodaja po 6 do 12 din za kg, kakor je pač njena kakovost. Slanina in mast pa sta se podražile. Preje so prodajali slanino in mast po 12 do 14 din, sedaj samo po 14 din. Vzrok podražitvi je v tem, ker je debelih prašičev malo, dosti pa pršutarjev.

Pocenila se je tudi perutnina, ker je povpraševanje padlo. Pitane goske so po 10 do 12, mršave pa 6 do 8, piške po 10 do 14 in petelin po 8 do 10 din.

Podražilo pa se je surovo maslo od 16—20 na 20—24 din.

Tudi jajca so se podražila in se prodajajo sedaj po 62,5 do 75 par kos.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 15. julija: 12.00: Reproduciran koncert raznih pesmic — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Mladinska ura: Kako nastane vremenska napoved (dr. Reya) — 20.10: Zgodovinsko-kulturni pomen Stične (Mikuž A.) — 20.30: Operni spevi in fantazije. Poje gđc. Zvonimira Zupčeva s spremljevanjem radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Prenos iz Parkhotela na Bledu.

Četrtek, dne 16. julija: 12.00: Vojaške godbe (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče po željah — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: O čipkarstvu (g. Račić) — 19.50: Vaša Prihoda, slavni virtuoz (plošče) — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rud. Kolaric) — 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Dobrne — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Ruski sekstet, stare ruske dijaške pesmi.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega ljubljenelega soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Jerneja Ložarja

izrekamo vsem svojo najprisrčnejšo zahvalo. Posebni se zahvaljujemo g. doktorju I. Kačarju za vso skrb, ki jo je izkazoval pokojniku med boleznijo, č. g. stolnemu kanoniku A. Stroju za duhovno tolažbo in ginljive besede ob odprtem grobu, vsem č. gg. duhovnikom, ki so zanj darovali svete maše in se ga spominjali v molitvi. Gg. Ivanu Ogrinu in I. Igliču za poslovilna govora, pevcem za ganljive žalostinke, Združenju krojačev in krojačic za izkazano naklonjenost, predstavnikom raznih oblasti, društev in korporacij, darovalcem vencev in cvetja, vsem onim, ki so prihiteli od daleč, da mu izkažejo poslednjo čast ter končno vsem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu spremili k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 12. julija 1936.

Ložarjevi

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobji in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere suši, mong. in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

A. ZESCHKO

ZALOGA PAPIRJA NA DEBELO

TOVARNA PAPIRNATIH VREČIC

USTANOVljENO 1867 / TELEFON 2519 / POST. HRAN. LJUBLJANA 10.951